

Jak dokonać oceny ryzyka zawodowego?

Ocena ryzyka polega na identyfikowaniu znaczących zagrożeń występujących w miejscu pracy lub wynikłych z działalności przedsiębiorstwa.

Ocena powinna określać poziom ryzyka, z uwzględnieniem istniejących środków kontrolnych i ich skuteczności.

Zagrożeniem określa się stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę (mogą to być przedmioty, substancje, urządzenia, maszyny, metody pracy, środowisko pracy lub inne aspekty organizacji pracy).

Ryzyko definiujemy jako prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń, związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy. Poziom ryzyka zależy od:

- prawdopodobieństwa wystąpienia następstw zagrożeń
- wielkości potencjalnej straty, tj. wynikłego uszkodzenia ciała lub utraty zdrowia
- rozmiaru strat tj. liczby pracowników narażonych na zagrożenie.

W bezpłatnej publikacji „Five steps to risk assessment” (Ocena ryzyka zawodowego w pięciu krokach) ocena ryzyka podzielona została na pięć etapów:

Krok 1 – Identyfikacja zagrożeń

Jeśli samemu dokonuje się oceny ryzyka zawodowego, należy dokładnie przyjrzeć się swojemu miejscu pracy i temu, co mogłoby stanowić ewentualne zagrożenie. W pierwszej kolejności należy skoncentrować się na tych zagrożeniach, które mogłyby powodować ciężkie urazy albo zagrażać kilku pracownikom.

Należy zapytać o zdanie pracowników lub ich przedstawicieli. Mogą oni zauważyć rzeczy, które na pierwszy rzut oka nie wydają się oczywiste. W identyfikowaniu zagrożeń mogą również pomóc instrukcje obsługi urządzeń lub karty charakterystyki substancji niebezpiecznych. Pomocne też mogą być rejestry wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Krok 2 – Identyfikacja osób, które mogłyby ulec wypadkowi lub zachorować

Nie należy zapominać o:

młodocianych pracownikach, osobach przebywających na szkoleniu, młodych matkach i kobietach ciężarnych oraz innych osobach, które mogą być szczególnie zagrożone, a także o personelu sprzątającym, gościach, podwykonawcach, pracownikach technicznych i konserwacyjnych, którzy przebywają w miejscach pracy czasowo, a także o osobach z zewnątrz i osobach, które dzielą miejsce pracy z innymi pracownikami, jeżeli istnieją okoliczności, które mogą stanowić dla nich zagrożenie z powodu prac wykonywanych przez pracownika.

Krok 3 – Oszacowanie ryzyka zawodowego wynikającego z zagrożeń i zdecydowanie, czy podjęte środki zapobiegawcze są właściwe i czy należy podjąć jeszcze jakieś działania w celu ograniczenia tego ryzyka

Należy zastanowić się, jakie jest prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnych następstw każdego z występujących zagrożeń i jak ciężkie mogą to być następstwa. Pozwoli to zdecydować, czy konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu zmniejszenia ryzyka.

- Czy można zagrożenie całkowicie wyeliminować?
- Jeżeli wyeliminowanie zagrożenia nie jest możliwe, w jaki sposób można ograniczyć ryzyko zawodowe, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wypadku lub choroby? Należy stosować następujące działania w podanej poniżej kolejności:
  1. zastosować inne technologie i metody pracy, z którymi związane jest mniejsze ryzyko
  2. uniemożliwić dostęp do zagrożenia (np. osłony)
  3. zorganizować pracę w taki sposób, aby zmniejszyć narażenie pracowników na zagrożenie
  4. wydać pracownikom środki ochrony indywidualnej
  5. zapewnić pomieszczenia higienicznosanitarne (np. umywalnie w celu usuwania zanieczyszczeń oraz apteczkę)

Krok 4 – Udokumentowanie wyników

W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż pięciu pracowników sporządzanie dokumentacji nie jest wymagane, aczkolwiek warto jest dokumentować wszystkie podjęte działania. W przypadku firm zatrudniających co najmniej pięciu pracowników należy udokumentować wyniki oceny. Oznacza to zapisywanie zidentyfikowanych znaczących zagrożeń i wniosków. Należy także poinformować pracowników o stwierdzonym ryzyku zawodowym.

Ocena ryzyka musi być właściwa i wystarczająca. Należy wykazać, że:

- przeprowadzono odpowiednią inspekcję
- zidentyfikowano wszystkich pracowników, którzy mogą być narażeni
- zwrócono uwagę na wszystkie najważniejsze zagrożenia, z uwzględnieniem liczby pracowników, którzy mogliby być narażeni na niebezpieczeństwo
- zastosowano właściwe środki zaradcze a ryzyko resztkowe po ich zastosowaniu można ocenić jako nieznaczne.

Dokumentację należy zachować na przyszłość.

Krok 5 – Okresowa weryfikacja oceny ryzyka zawodowego

Wcześniej czy później zakupione zostaną nowe maszyny, substancje czy technologie, które mogą być źródłem nowych zagrożeń.

Jeżeli zostaną wprowadzone znaczące zmiany, należy ocenić ryzyko zawodowe związane z nowymi zagrożeniami. Uwzględnianie wszystkich niewielkich zmian i nowych stanowisk pracy w ocenie ryzyka nie jest konieczne. Jeżeli jednak nowe stanowisko pracy stwarza nowe zagrożenia, wówczas należy je uwzględnić w ocenie ryzyka oraz odnotować proponowane środki zapobiegawcze. Okresowe weryfikowanie oceny ryzyka stanowi dobrą praktykę i pozwala upewnić się, że skuteczność środków zaradczych pozostaje niezmienną.

Publikacje na temat oceny ryzyka

L21, Management of health and safety at work, L21, (ISBN 0717624889 – publikacja dostępna w HSE Books)

HSG183, Five steps to risk assessment : case studies, (ISBN 0717615804 - publikacja dostępna w HSE Books)

[Five steps to risk assessment – bezpłatna broszura](#) [664kb]